

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

System FADN (Farm Accountancy Data Network, Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych) działa w krajach Unii Europejskiej od 1965 roku i od tej pory rozszerza swój zasięg w miarę wstępowania do Unii nowych członków. Polska uczestniczy w tym systemie od 2004 roku.

Dane gromadzone w ramach systemu FADN wykorzystywane są do następujących celów:

- coroczne określanie dochodów gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie Wspólnoty,
- analizy działalności gospodarstw rolnych,
- oceny skutków projektowanych zmian dotyczących rolnictwa Wspólnoty.

Podstawowe zasady obowiązujące w FADN:

- Rolnik dobrowolnie uczestniczy w systemie.
- Dane z gospodarstw rolnych dostarczonych do Komisji są traktowane jako ściśle tajne.
- Danych nie można wykorzystywać do celów podatkowych.

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Pole obserwacji FADN stanowią gospodarstwa towarowe, czyli takie, które wytwarzają więcej niż określona wartość minimalna standardowej produkcji – SO.

W polu obserwacji FADN znajdują się więc gospodarstwa towarowe, które wytwarzają w danym regionie lub państwie 90% standardowej wartości SO

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Pojęcie standardowej produkcji pojawiło się w systemie FADN w 2010 roku.

Standardowa produkcja (SO) dotycząca danej uprawy lub zwierzęcia to średnia z 5 lat wartości produkcji określonej działalności rolniczej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskana z jednego hektara lub od jednego zwierzęcia.

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Dla potrzeb FADN Polska została podzielona na cztery makroregiony:

- **Pomorze i Mazury**
- **Wielkopolska i Śląsk**
- **Mazowsze i Podlasie**
- **Małopolska i Pogórze**

Województwo lubuskie należy do makroregionu Pomorze i Mazury.

Wartości SO dla poszczególnych makroregionów oraz działalności rolniczych zostały opracowane przez IERiGŻ PIB i służą także innym celom oprócz systemu FADN np. określona wartość SO w gospodarstwie jest kryterium dostępu w programach pomocowych dla rolnictwa.

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

W Polsce minimalna wielkość ekonomiczna wyrażona w SO pozwalająca na znalezienie się w próbie FADN to 4 000 euro.

W naszym makroregionie jest to równoważnik 4,6 ha pszenicy, 2,8 sztuki krów mlecznych albo 15,4 sztuk tuczników.

Dolna granice wielkości ekonomicznej pozwalające znaleźć się w próbie FADN są różne dla poszczególnych krajów.

W Niemczech jest to 25 000 euro, w Hiszpanii 8 000 euro, a w Bułgarii 2 000 euro.

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Klasy wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych

nES6		nES9		nES	Zakres w euro
				1	euro < 2 000
1	Bardzo małe	1	Bardzo małe	2	2 000 ≤ euro < 4 000
				3	4 000 ≤ euro < 8 000
2	Małe	2	Małe	4	8 000 ≤ euro < 15 000
		3	Małe	5	15 000 ≤ euro < 25 000
3	Średnio-małe	4	Średnio - małe	6	25 000 ≤ euro < 50 000
4	Średnio-duże	5	Średnio - duże	7	50 000 ≤ euro < 100 000
5	Duże	6	Duże	8	100 000 ≤ euro < 250 000
		7	Duże	9	250 000 ≤ euro < 500 000
6	Bardzo duże	8	Bardzo duże	10	500 000 ≤ euro < 750 000
				11	750 000 ≤ euro < 1 000 000
		9	Bardzo duże	12	1 000 000 ≤ euro < 1 500 000
				13	1 500 000 ≤ euro < 3 000 000
14	euro ≥ 3 000 000				

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Oprócz posiadania odpowiedniej wielkości ekonomicznej gospodarstwo powinno prezentować także odpowiedni typ rolniczy.

Typ rolniczy ustala się na podstawie udziału poszczególnych działalności rolniczych w tworzeniu całkowitej wartości SO w gospodarstwie.

W gospodarstwach, gdzie udział jednej grupy działalności przekracza 2/3 mówi się o specjalizacji.

Główne typy rolnicze (GTF) gospodarstw rolnych

Nr typu	Nazwa typu
1	Specjalizujące się w uprawach polowych
2	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych), grzybów i w szkółkarstwie
3	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (uprawy trwałe)
4	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami objętościowymi
5	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi
6	Mieszane - różne uprawy
7	Mieszane - różne zwierzęta
8	Mieszane - różne uprawy i zwierzęta
9	Gospodarstwa niesklasyfikowane

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

W gospodarstwach coraz większe znaczenia ma inna działalność związana z zasobami gospodarstwa rolnego np. agroturystyka, świadczenie usług rolniczych itp. Dlatego też typologię gospodarstw wzbogacono o dodatkową klasyfikację, której kryterium jest „udział „działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem” (Other Gainful Activities – OGA). W ramach tej działalności wykorzystywane są zasoby gospodarstwa np. ziemia, maszyny, budynki albo jego produkty.

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Wzór obliczania udziału działalności gospodarczej inna niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem rolnym

$$\text{OGA (\%)} = \frac{\text{Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w ramach OGA w GR}}{\text{Przychody całkowite GR (rolnictwo + OGA+ dopłaty bezpośrednie)}}$$

Klasy OGA gospodarstw rolnych w typologii europejskiej

Klasy	Tytuł	Zakres w %
I	Typowo rolnicze	$0 \leq \% \leq 10$
II	Mieszane z przewagą produkcji rolniczej	$10 < \% \leq 50$
III	Mieszane z przewagą OGA	$50 < \% < 100$

Jednakże określając wielkość ekonomiczną gospodarstwa i jego typ rolniczy nie bierzemy pod uwagę OGA.

Zasady uczestnictwa rolników w systemie PL FADN

Każdy Ośrodek Doradztwa Rolniczego, który jest jednocześnie biurem wojewódzkim PL FADN co roku otrzymuje od Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowego Instytutu Badawczego informacje (z podaniem typu rolniczego oraz wielkości ekonomicznej) jakich gospodarstw należy szukać do badań.

Iwona Kupińska

Opracowano na podstawie

„FADN i Polski FADN”

dr inż. Lech Goraj, mgr Elżbieta Olewnik ,
IERiGŻ PIB, Warszawa, wrzesień 2015